

מדוע דין נדרי נשים פותח את פרשת מטות?

לפרשת מטות (ע"פ שעורו של הרב יונתן גרוסמן)

"וצלפחד בן חפר לא היו לו בנים כי אם בנות, ושם בנות צלפחד - מחלה ונעה, חגלה, מלכה ותרצה".

11. רש"י כ"ז, טו

"להודיע שבחן של צדיקים, שכשנפטרין מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור".

1-2. מפקד בני ישראל - בנות צלפחד

12. במדבר

"למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו בתוך בני ישראל" (ט"ו, ז).

13. הזיקה בין המקרה הפרטי של בנות צלפחד לבין החוק הכללי

מקרה בנות צלפחד (ג-ז)	החוק הכללי (ח)
אבינו מת במדבר	איש כי ימות
ובנים לא היו לו	ובן אין לו
והעברת את נחלת אביהן להן	והעברתם את נחלתו לבתו

14. צ' בן ברק, ירושת בנות בישראל ובמזרח הקדום

"כבר משפט הפתיחה מציג את בנות צלפחד כדמויות הראשיות של הסיפור; הן הנושא, ומה שמודגש במיוחד - הן היוזמות. המשך הפסוק - הצגת ייחוסן ופירוט שמותיהן - מטיל את מלוא הכובד על ייחודן ועל משקלן בפרשה זו".

3-4. העלייה להר העברים - מינוי יהושע

15. במדבר כ"ז, יג

"כאשר נאסף אהרן אחיך".

16. סיבת מיתתם של משה ואהרן

"על אשר מריתם את פי למי מריבה" (כ', כד) - "כאשר מריתם פי במדבר צן במריבת העדה... הם מי מריבת קדש" (כ"ז, יד).

17. במדבר כ"ז, טז-יז

"וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' א-לוהי הרוחות לכל בשר איש על העדה: אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה".

18. רבנו בחיי כ"ז, טו

"מפני גדולתו של משה, כדי להקיש תלמיד לרב. וכמו שאמרו במדרש: דברתי עמך בדבור ואמירה - וידבר ה' אל משה

1. במדבר ל', ג

"איש כי ידר נדר לה'... לא יחל דברו, ככל היצא מפיו יעשה".

2. ראב"ע פרק ל', ב

"שזאת הפרשה היתה אחר מלחמת מדין".

3. במדבר כ"ה, י"ז

"צרור את המדינים והכיתם אותם".

4. במדבר ל"א א-ב

"וידבר ה' אל משה לאמר: נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים, אחר תאסף אל עמך".

5. י' ליכט, פירוש על ספר במדבר (כו-לו), ירושלים תשנ"ה

"נמצאה הפיסקה ההיא, בסוף פרק כ"ה, משמשת פתיחה לפרשתנו, וממילא צריך לשאול: משום מה מפרידים הפרקים כו-ל בין פתיחת פרשתנו לגופה... בפרקים המפרידים בין חלקי הפרשה (כו-ל) לא מצאתי דבר שיצדיק את הכנסתם למקומם הנוכחי".

6. רשב"ם ל', ב'

"למעלה כתיב: 'אלה תעשו לה' במועדיכם, לבד מנדריכם ונדבותיכם', שאתם צריכין להביא באחד משלש רגלים משום בל תאחר, כמפורש במסכת ר"ה, הלך משה ודבר אל ראשי המטות - שהם שופטים - להורות לישראל הלכות נדרים".

בין צו להתנדבות במעשה פינחס

7. במדבר כ"ה, ד'

"קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש, וישב חרון אף ה' מישראל".

8. האברבנאל פכ"ה

"והנכון בעיני הוא שהאל יתברך, בראותו הפשע הגדול הזה שנעשה בישראל בפרהסיא וששרי העם ושוטריו לא היו מוחים בדבר ולא מוכיחים ומענישים את החטאים בנפשותם, אמר למשה - ראוי הוא לעשות על זה משפט גדול, לא לבד (=לא רק) לנצמדים לבעל פעור, אבל (=אלא) על כל שרי ישראל שנעשה בתוכם ולעיניהם ואין איש שם על לב. וכאילו בדרך עיצה אמר למשה: אם תרצה להציל את ישראל מן הכליה המוחלטת - קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש... וכאשר תעשה זה בשרים, ישוב חרון אף ה' מישראל ולא יעניש ויכלה את כל העדה".

9. במדבר כ"ה, ה'

"הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור".

הפרשיות שמקומן לא ברור

10. במדבר כ"ו, ל"ג

לואמר" (כ"ו, א)	
...ותקרבנה בנות צלפחד ותעמדנה לפני משה" (כ"ז, א)	ההתערבות - בנות צלפחד
"וואמר ה' אל משה לאמר: כן בנות צלפחד דברתי" (כ"ז, ו-ז)	ההסדרה - הסכמת הקב"ה
"וואמר ה' אל משה" (כ"ז, יב)	2. הצו - העלייה להר העברים
"וידבר משה אל ה' לאמר" (כ"ז, טו)	ההתערבות - בקשה למינוי יהושע
"וואמר ה' אל משה: קח לך את יהושע בן נון" (כ"ז, יז)	ההסדרה - הסכמת הקב"ה
"וידבר ה' אל משה לאמר: צו את בני ישראל" (כ"ח, א)	3. הצו - קרבנות התלויים בזמן
"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר" (ל', ב)	ההתערבות - נדריים ושבעות
"זה הדבר אשר צוה ה'" (ל', ב)	ההסדרה - פרשיית נדרי הנשים

ייחודן של פרשיות אלו

30. במדבר כ"ה, ב

(ב) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן, ויאכל העם וישתחו לאלהיהן".

"ויצמד ישראל לבעל פעור".

(ג) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן, ויאכל העם וישתחו לאלהיהן" (כ"ה, ב).

מלחמת מדין

31. במדבר ל"א, מח-נד

(נד) זכרון לבני ישראל לפני ה'.

(מו) ויקח משה ממחצת בני ישראל את האקוז אחד מן החמשים מן האדם ומן הבהמה, ויתן אתם ללויים ש'מרי משמרת משכן ה' כאשר צוה ה' את משה.

(נד) ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים והמאות, ויבאו אותו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל לפני ה'.

32. השוואת היוזמה של מפקדי הצבא ובנות צלפחד

מפקדי הצבא	בנות צלפחד
ויקראו אל משה הפקדים אשר לאלפי הצבא	ותקרבנה בנות צלפחד ותעמדנה לפני משה
ולא נפקד ממנו איש משפחתו	למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו
ויקרב משה את משפטן לפני ה'	ויקרב את קרבן ה'... לכפר על נפשתינו לפני ה'

לאמר', אף אתה דברת לפני בדבור ואמירה - 'וידבר משה אל ה' לאמר'".

19. שמואל א' י"ח, יג-טו

"וויסרהו שאול מעמו וישמהו לו שר אלף, ויצא ויבא לפני העם... וכל ישראל ויהודה אהב את דוד כי הוא יוצא ונא לפניהם".

20. במדבר כ"ז, כא

"ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני ה', על פיו יצאו ועל פיו יבאו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה".

21. במדבר-רבה כ"א, ב

"משל למה הדבר דומה? למלך שנשא אשה והיה לו שושבין. בכל זמן שהמלך כועס על אשתו - השושבין מפייס, ומתרצה המלך לאשתו. בא השושבין למות, התחיל מבקש מן המלך: בבקשה ממך, תן דעתך על אשתך. אמר לו המלך: אם אתה מצוני על אשתי, צוה את אשתי עלי, שתהא זהירה בכבודי. כביכול, כך אמר לו הקב"ה: עד שאתה מצווני עליהם יפקד ה', צוה אותם שיהיו זריזין בכבודי. מה כתיב? 'צו את בני ישראל את קרבני לחמי' - תחלה הסדיר להן הקרבנות".

5-6 פרשת הקרבנות - הנדריים והשבעות

22. במדבר כ"ח, ב

"צו את בני ישראל ואמרת אליהם - את קרבני לחמי לאשי, ריח ניחוחי, תשמרו להקריב לי במועדו".

23. רמב"ן כ"ח, ב

"וטעם 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי, כי אחרי שאמר 'לאלה תחלק הארץ', ציווה להשלים תורת הקרבנות שיעשו כן בארץ, כי במדבר לא הקריבו המוספים... ואע"פ שלא פירש כאן 'כי תבאו אל הארץ' - כבר הזכירו בפרשת הנסכים, ורמז אליו בפרשה הראשונה במועדות".

24. במדבר כ"ט, ט

"אלה תעשו לה' במועדיכם, לבד מנדריכם ונדבותיכם לעלתיכם ולמנחותיכם ולנסכיהם ולשלמיכם".

25. במדבר ל', ג

"איש כי ידר נדר לה'... לא יחל דברו, ככל היצא מפיו יעשה".

26. במדבר ל', ב

"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר - זה הדבר את צוה ה'".

27. רשב"ם ל', ב-ג

"נשאלתי באניוב, בכרך לושדון: לפי הפשט, היכן מצינו שום פרשה שמתחלת כן? שלא נאמר למעלה 'וידבר ה' אל משה לאמר איש כי ידור וגו'', והיאך מתחלת הפרשה כדבורו של משה שאין מפורש לו מפי הגבורה?".

28. במדבר ל', יז

"אלה החקים אשר צוה ה' את משה בין איש לאשתו, בין אב לבתו ובעריה בית אביה".

29. המתח שבין הצו האלוקי לבין ההתערבות האנושית

1. הצו - מפקד בני ישראל	"וואמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן
-----------------------------------	---